

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

студент гр. Ф-93 Радівілова В. Ю.

Для функціонування національної економіки важливою складовою є державний борг. Залучення та використання позик для дефіциту державного бюджету призводять до значного зростання державного боргу в Україні. Внутрішні і зовнішні боргові зобов'язання та витрати на їх обслуговування потребують вирішення проблеми державного боргу, а також пошуку шляхів та вдосконалення механізму його управління. За досвідом багатьох країн, обтяжливий для держави накопичений зовнішній та внутрішній борг, призводить до активнішої взаємодії функціонування економіки та її фінансової системи

Управління та обслуговування державного боргу є особливо важливим питанням в переліку тих економічних труднощів, що переживає Україна впродовж останніх років. Одним із ключових факторів економічної стабільності в Україні являється вирішення проблеми обслуговування державного боргу. В значній мірі від характеру врегулювання боргової проблеми, залежить бюджетна дієздатність держави, а також стабільність її національної валюти і фінансова підтримка міжнародних фінансових організацій. Для цього потрібно знайти шляхи для вдосконалення механізму управління та обслуговування державного боргу в Україні.

Досліджуючи проблеми державного боргу значний внесок зробили західні вчені-економісти, серед яких Д. Рікардо, М. Браунриг, А. Сміт, С. Вайнтрауб, Дж. Кейнс, Х. Джонсон, О. Екстайн, А. Лаффер, А. Лернер, Р. Масгрейв, М. Фрідман, а також російські вчені: М.Б. Богачевського, Б.Г. Болдирева, Л.М. Красавіної, І.М.Осадчої, Л.О. Дробозіної, Ю.М.Осіпова, Г.П. Солюса, В.М. Усоскіна та інші. Серед українських вчених, які висвітлювали основи державного боргу та питання щодо його управління, слід відмітити О.Д.Василик, А.С. Гальчинський, Г.Н.Климко, В.В. Корнєєв, О.В. Плотніков, І.Я. Софіщенко, В.М. Суторміна, В.О.Степаненко.

Актуальним є питання щодо прийняття Закону країни "Про державний борг та гарантований державою борг" як комплексного нормативного акта, яким планується регулювати процес управління державним боргом та гарантованим державою боргом, визначити основні принципи управління ними та особливості ведення обліку і здійснення контролю за їх утворенням, а також операції з активного управління державним боргом [2]

Положення національної економіки в світовій економічній системі оцінюється використанням національного багатства, рівнем якості життя населення, конкурентоспроможністю товарів, послуг тощо на міжнародних ринках, тому наявність державного боргу впливає майже на всі сторони економічного життя країни, на темпи інфляції, дефіцит державного бюджету. Тому державний борг являється засобом залучення коштів для фінансування державних потреб, та важливим інструментом фінансової політики держави. Неefективне використання призводить до порушення стабільного функціонування економіки.

Управління державним боргом - сукупність заходів, які приймаються державою в особі її уповноважених органів щодо визначення місць і умов розміщення, погашення державних позик та забезпечення гармонізації інтересів позичальників, інвесторів і кредиторів.

За даними Мінфіну, державний і гарантований державою зовнішній борг на 31 січня 2012 р. становив 301,16 млрд. грн. (63,37 % від загальної суми державного і гарантованого державного боргу), або 37,7 млрд. дол.; державний і гарантований державою внутрішній борг – 174,06 млрд. грн.(36,62%), або 21,78 млрд. дол.

Державний борг України на кінець січня 2012 р. становив 358,57 млрд. грн. (75,45%), або 44,88 млрд. дол. Державний зовнішній борг становив 196,69 млрд. грн. (41,39%), або 24,62 млрд. дол. Державний внутрішній борг становив 161,88 млрд. грн. (34,06%), або 20,26 млрд. дол.

Гарантований державою борг України становив 116,65 млрд. грн. (24,55%), або 14,6 млрд. дол. , зокрема: гарантований зовнішній борг – 104,47 млрд. грн. (21,98%), або 13,08 млрд. дол.; гарантований внутрішній борг – 12,18 млрд. грн. (2,56%), або 1,52 млрд. дол. [1]

Таким чином, стратегічною метою державної боргової політики України повинно стати залучення фінансових ресурсів для ефективної реалізації програми інституційного та інвестиційного розвитку країни з його забезпеченням стабільного співвідношення державного боргу та ВВП. Щоб забезпечити збалансований бюджет, стабільне економічне зростання та потужну фінансову систему, необхідно щоб стратегія формування і обслуговування ринку державних запозичень базувалася на науково обґрунтованих засадах, структура і розмір державного боргу мають прогнозуватися на часовому інтервалі в декілька років та навіть десятиріч. При відсутності стратегії державний борг буде лише накопичуватися, знижуючи рівень економічної безпеки національної економіки[2].

1. Державний та гарантований державою борг станом на 31.01.2012 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=42976

2. Державний борг України і проблеми його обслуговування [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://gufer.net/finance/36-derzhavniy-borg-ukrayini-problemi-yogo-obslugovuvannya.html>

Науковий керівник: асист. Марочко С. С.